

مدیریت امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان

هفدهمین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی

شبه نامه حیطه مدیریت نظام سلامت

مرحله اول گروهی

۱۴۰۴

تهیه و تنظیم:

کمیته علمی حیطه مدیریت نظام سلامت

موضوع المپیاد

مداخلات مدیریتی و سیاستی در راستای سلامت باروری و صیانت از جمعیت سال ۱۴۰۴

مقدمه

با توجه به اهمیت صیانت از جمعیت و ارتقای سلامت باروری در چشم‌انداز توسعه کشور، المپیاد دانشجویی امسال با هدف ارتقای مهارت‌های تحلیلی، سیاست‌گذاری و کار تیمی دانشجویان در حوزه مداخلات مدیریتی و سیاستی در حوزه سلامت باروری و صیانت از جمعیت برگزار می‌شود. این شیوه‌نامه، چارچوب فعالیت‌های کارگروهی تیم‌های برگزیده را تبیین می‌کند.

۱. موضوع فعالیت کارگروهی

بررسی چالش کاهش نرخ باروری و سالمندی جمعیت با رویکرد تفکر سیستم‌ها

چالش کاهش نرخ باروری و روند سالمندی جمعیت، یکی از مسائل پیچیده و چندبعدی پیش‌روی نظام حکمرانی ایران است. پیامدهای این چالش در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و نظام سلامت به‌وضوح قابل مشاهده است. در حالی که این مسئله در سطح سیاست‌گذاری عمومی به‌طور گسترده مطرح شده، اما اغلب رویکردهای اتخاذشده نسبت به آن، بخشی‌نگر، کوتاه‌مدت و فاقد نگاه سیستم‌ها هستند.

در گام نخست، از گروه شما انتظار می‌رود با بهره‌گیری از مهارت‌ها و ابزارهای تفکر سیستم‌ها، به تحلیل عمیق این مسئله بپردازید. ابتدا مسئله را از منظر سیستم‌ها توصیف و تعریف کنید. سپس با استفاده از ابزارهایی مانند نمودار علی-حلقه‌ای (CLD)، شناسایی حلقه‌های بازخورد، تحلیل دینامیک‌های تعاملی و نقاط اهرمی (Leverage Points)، علل ریشه‌ای این چالش را بررسی نمایید.

برای تقویت تحلیل خود می‌توانید از ابزارهای مکمل مانند:

- تحلیل روندها (Trend Analysis) برای بررسی تحولات تاریخی شاخص‌های جمعیتی و اجتماعی
 - تحلیل ذی‌نفعان (Stakeholder Analysis) برای شناسایی نقش‌آفرینان کلیدی و منافع آنان
 - تحلیل محیطی (Situation Analysis) برای شناخت قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای مرتبط
- نیز استفاده کنید.

در گام دوم، براساس یافته‌های تحلیلی و با نگاه سیستم‌ها، راهکارها و مداخلاتی را برای مدیریت این چالش یا کاهش تبعات آن طراحی نمایید. در این مرحله، می‌توانید بسته به ماهیت مسئله و نوع راهکار، از ابزارهایی مانند:

- تحلیل هزینه-فایده
- تحلیل اثرات
- تحلیل چندمعیاره

یا از رویکردهای نوآورانه مانند تفکر طراحی (Design Thinking) برای خلق راه‌حل‌های خلاقانه بهره بگیرید.

 استفاده از ابزارها و چارچوب‌های تحلیلی نام‌برده، اختیاری است و باید متناسب با نیاز تحلیل و ماهیت علل یا راهکارها انتخاب شود. به عبارت دیگر، بسته به نوع مسئله و رویکرد تحلیلی، می‌توانید از سایر ابزارها و چارچوب‌های تحلیلی نیز بهره بگیرید.

۲. قالب خروجی مورد انتظار

خروجی نهایی تیم باید در قالب یک خلاصه سیاستی (Policy Brief) یا نقشه راه سیاستی (Policy Roadmap) تدوین و ارایه شود، که در آن تعریف مساله، پیشنهادات مبتنی بر شواهد، تحلیل سیستم‌ها و قابلیت اجرا در سطح نظام سلامت و حکمرانی کلان کشور باشد.

ویژگی‌های خروجی:

- مبتنی بر تحلیل دقیق و بر اساس شواهد علمی
- مبتنی بر شواهد مرتبط با جمع‌آوری داده‌ها در عرصه
- خلاقانه، کاربردی و قابل اجرا
- سازگار با بستر فرهنگی و سیاستی کشور
- منسجم، مختصر و قابل فهم برای تصمیم‌گیران

۳. فرآیند ارزیابی

خروجی‌های تیم‌ها بر اساس معیارهای زیر داوری خواهند شد:

- ارایه گزارش در فرمت تهیه شده مشتمل بر مستندات مرتبط که بیانگر انجام توسط تیم المپیاد باشد
- اصالت (originality) کار
- کیفیت تحلیل و استدلال علمی
- نوآوری و خلاقیت در طراحی مداخلات

- انسجام و وضوح در ارائه
- کاربردپذیری و امکان اجرای پیشنهادات
- میزان بهره‌گیری از مهارت‌های تعیین شده
- کیفیت کار تیمی و هماهنگی اعضا
- زیبایی و جذابیت گزارش

➡ **در صورت استفاده از هوش مصنوعی (AI) در هر مرحله از پروژه از جمله تحلیل داده‌ها، تولید محتوا، طراحی الگو و ... لازم است به صورت صریح و شفاف اعلام گردد. این اعلام باید شامل توضیحی درباره نوع ابزار هوش مصنوعی مورد استفاده، محدوده کاربرد آن، و نقش آن در خروجی نهایی باشد.**

قالب نگارش خلاصه سیاستی (Policy Brief)

۱. عنوان خلاصه سیاستی

(کوتاه، گویا و جذاب، حداکثر در یک جمله)

۲. مقدمه و تعریف مساله

- بیان خلاصه‌ای از اهمیت موضوع انتخاب شده
- توضیح کوتاه از وضعیت کنونی (مشکل یا فرصت)
- چرا این موضوع برای سیاست‌گذاران مهم است؟

۳. تحلیل وضعیت موجود

- مرور سریع داده‌ها، شواهد یا مطالعات معتبر
- توضیح عوامل مؤثر مانند عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و قانونی
- نمودار یا مدل ساده اگر مفید است (مثلاً نقشه علت و معلولی)

۴. گزینه‌های سیاستی (Policy Options)

- فهرست ۳ یا ۴ گزینه‌ی اصلی برای مداخله
- مزایا و معایب هر گزینه به طور خلاصه

۵. مداخله‌های پیشنهادی (Recommended Action)

- معرفی بهترین گزینه یا ترکیبی از گزینه‌ها
- دلیل انتخاب این گزینه
- ملاحظات اجرایی آن

۶. پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران (Key Messages) به صورت bullets

- حداکثر ۳ یا ۴ پیام خیلی روشن و کوتاه
- باید کاملاً عملی و تصمیم‌گیرانه باشند.

۷. منابع (References)

- ذکر منابع معتبر (مقاله، گزارش، داده ملی یا بین‌المللی)
- رعایت استانداردهای استناددهی (Vancouver)

 این قالب فقط یک پیشنهاد است و تیم‌ها می‌توانند ارایه‌ی خود را با ساختار متفاوتی، ولی با حفظ چارچوب کلی، انجام دهند.

نکات نگارشی:

- ✓ زبان ساده و رسمی
- ✓ متن روان و بدون زیاده‌گویی
- ✓ استفاده از نمودار ساده یا جدول کوچک در صورت نیاز
- ✓ تاکید بر راهکارهای عملی و قابل اجرا
- ✓ پرهیز از کلمات کلیشه‌ای و مبهم

شیوه نگارش:

خلاصه سیاستی در حداقل ۵۰۰۰ کلمه و حداکثر ۸۰۰۰ کلمه نوشته شود. در قالب فایل "Word" و با استفاده از فونت B-nazanin (شماره ۱۲، single space) نگاشته شود. (و با فاصله گذاری ۱.۵ بین خطوط باشد).

تیم بندی:

نفرات تیم‌های شرکت کننده در مرحله گروهی را افراد منتخب از مرحله انفرادی اول تشکیل خواهند داد. تیم‌ها متشکل از سه الی چهار نفر منتخب دانشگاهی و یا کلان منطقه آمایشی خواهد بود. به این ترتیب حداکثر ۳۰ تیم تشکیل و در مرحله گروهی به رقابت خواهند پرداخت.

***امکان بارگذاری پروژه‌ها در زمان اعلام شده در تقویم مرکز سنجش آموزش پزشکی در سامانه سنجش آموزش پزشکی کشور وجود خواهد داشت.**

در این مرحله باید مستندات را در حوزه موضوع انتخاب شده و بر اساس الگوی شرح داده شده، تدوین نموده و در سامانه مرکز سنجش آموزش جهت داوری اولیه بارگزاری نمایند. کمیته علمی حیطه مدیریت سلامت المپیاد، بر اساس مستندات ارسالی، اقدام به ارزیابی اولیه پروژه‌ها بر اساس قالب ارزیابی مصوب کمیته علمی خواهد نمود.

فرم داوری گزارش کارگروهی

نام تیم..... :

ردیف	معیار ارزیابی	خوب (۴)	خیلی خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱) خیلی ضعیف (۰)
۱	ساختار و کیفیت نگارش گزارش				
	الف. انسجام درونی و منطق ساختاری گزارش				
۲	نگارش مقدمه و تعریف مسئله با رویکرد سیستم ها				
۳	جمع بندی، نتیجه گیری و ارائه توصیه های مشخص سیاستی				
۴	نوآوری در استفاده از مدل ها، ابزارهای تحلیلی و قالب ارائه (مثلاً نمودارهای علی، نقشه راه و ...)				
۵	ارجاع به منابع معتبر و مستندات علمی/سیاستی				
	ب. محتوا و عمق تحلیل گزارش				
۶	شناسایی و توصیف جامع و دقیق چالش ها در سطوح مختلف (علل ریشه ای، عوامل ساختاری و رفتاری)				
۷	تحلیل چالش ها از منظر تفکر سیستم ها (نقشه علی، حلقه های بازخورد، نقاط اهرمی)				
۸	ارایه راهکارهای منطبق با تحلیل سیستم ها و پوشش دهنده سطوح مختلف مداخله				

ردیف	معیار ارزیابی	خوب (۴)	خیلی خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱) خیلی ضعیف (۰)
۹	اولویت‌بندی راهکارها بر اساس معیارهای مشخص (اثرگذاری، امکان‌پذیری، هزینه-فایده و ...)				
۱۰	همراستی راهکارها با اسناد بالادستی و سیاست‌های ملی				
۱۱	استفاده از تجارب بین‌المللی و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد				
۱۲	توجه به پایداری مداخلات پیشنهادی در مواجهه با تغییرات آینده سیاسی، اقتصادی، جمعیتی و ..				
۱۳	بررسی امکان‌پذیری راهکارها				

این فرم، نسخه نهایی داوری نیست و بسته به گزارش‌های ارسالی و نظر کمیته علمی، معیارهای ارزیابی ممکن است تغییر کرده یا تعدیل شوند.